

ISSN 2306-4994 (Print)

ISSN 2310-8770 (Online)

**ФІНАНСОВО - КРЕДИТНА
ДІЯЛЬНІСТЬ:
ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ
ТА ПРАКТИКИ**

Збірник наукових праць

**Financial and credit activity:
problems of theory and practice**

Collection of scientific papers

1(16)/2014

УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ НБУ (м. Київ)
ХАРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

**ФІНАНСОВО-КРЕДИТНА
ДІЯЛЬНІСТЬ:
ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ
ТА ПРАКТИКИ**

Збірник наукових праць

ВИПУСК 1(16)/2014

Университет банковского дела Национального банка Украины (г. Киев)
Харьковский институт банковского дела

ФИНАНСОВО-КРЕДИТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ: ПРОБЛЕМЫ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ

Сборник научных трудов

Выпуск 1(16)/2014

Научно-практическое издание

Выходит с декабря 2006 года.

Учредитель: Университет банковского дела Национального банка Украины (г. Киев)

Сборник научных трудов "Финансово-кредитная деятельность: проблемы теории и практики" представлен в международных информационных и наукометрических базах данных: Ulrich's Periodicals Directory (США), Российский индекс научного цитирования (РИНЦ); Общегосударственная база данных "Украиника наукова"; Украинский реферативный журнала "Джерело"; Национальная библиотека Украины им. В.И. Вернадского; Международная поисковая система Google Scholar; Index Copernicus (Польша).

Главный редактор: **Тридед Александр Николаевич**, д.э.н., профессор, Харьковский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев)

Заместитель главного редактора: **Азаренкова Галина Михайловна**, д.э.н., профессор, Харьковский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев)

Ответственный секретарь: **Самородов Борис Вадимович**, д.э.н., доцент, Харьковский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев)

Технический редактор: **Нечепуренко Алексей Александрович**

Редакционная коллегия:

Васюренко О. В., академик Академии экономических наук Украины, д.э.н., профессор, Севастопольский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев);

Глуценко В. В., д.э.н., профессор, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина;

Горбенко И. Д., д.т.н., профессор, Харьковский национальный университет радиоэлектроники;

Гороховатский В. А., д.т.н., профессор, Харьковский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев);

Велев Д. Г., к.т.н., профессор, Университет национальной и мировой экономики (София, Болгария);

Доронин А. В., д.э.н., профессор, Харьковский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев);

Дубницкий В. Ю., к.т.н., ст. научн. сотр., академик Академии наук прикладной радиоэлектроники, Харьковский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев);

Жихор Е. Б., д.э.н., профессор, Харьковский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев);

Кавун С. В., к.т.н., доцент, Харьковский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев);

Калашников В. В., к.э.н., доцент, университет Autonoma de Nuevo Leon (Монтеррей, Мексика);

Кизим Н. А., д.э.н., профессор, директор центра научных исследований, Национальная академия наук Украины (г. Киев);

Козьменко С. Н., д.э.н., профессор, Государственное высшее учебное заведение "Украинская академия банковского дела Национального банка Украины", (г. Сумы);

Мищенко В. И., д.э.н., профессор, директор центра научных исследований Национального банка Украины (г. Киев);

Пичугина Т. С., д.э.н., профессор, Харьковский государственный университет питания и торговли;

Сало И. В., д.э.н., профессор, ГВУЗ "Украинская академия банковского дела Национального банка Украины", г. Сумы;

Украинская Л. О., академик Академии экономических наук Украины, д.э.н., профессор, Харьковский национальный экономический университет;

Вировская Л. М., д.э.н., Балтийская Международная Академия (Латвийская Республика);

Усоский В. Н., д.э.н., профессор, Полесский государственный университет (Республика Беларусь);

Ряховская А. Н., д.э.н., профессор Финансового университета при правительстве Российской Федерации (Российская Федерация).

Адрес редакции: 61174, Украина, г. Харьков, просп. Победы, 55.

Контактные телефоны: 8(057) 337-98-83, тел./факс 8(057) 338-61-28.

Электронная почта: nauka@khibs.edu.ua, publish@khibs.edu.ua

Свидетельство про государственную регистрацию
печатного средства массовой информации КВ № 18937-7727 ПР від 25.05.2012

University of banking of the National bank of Ukraine (city of Kyiv)
Kharkiv institute of banking of the
FINANCIAL AND CREDIT ACTIVITY:

PROBLEMS OF THEORY AND PRACTICE

Collection of scientific papers

Issue 1(16)/2014

Scientific and practical edition

Founded in December 2006

Establisher: University of banking of the National bank of Ukraine (city of Kyiv)

The Collection of scientific proceedings "Financial and credit activity: problems and prospect" is presented in the international informational and scientometric data base: Ulrich's Periodicals Directory (CIIA), Russian Science Index (РИИЦ); State data base "Ukrayinika naukova" ("Україніка наукова"); Ukrainian abstract journal "Dzherelo" ("Джерело"); National library of Ukraine named after V.I. Vernadsky; International Search System Google Scholar; Index Copernicus (Poland).

Editor-in-chief: **Oleksandr Trydid**, D.Sc. (Economics), Professor, Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Deputy editor-in-chief: **Galyna Azarenkova**, D.Sc. (Economics), Professor, Professor, Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Executive Secretary: **Borys Samorodov**, D.Sc. (Economics), Associated Professor, Associated Professor, Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Technical Editor: **Oleksii Nechepurenko**

Editorial Board:

Oleg Vasyurenko, D.Sc. (Economics), Professor, academic of Academy of Economics Sciences (Ukraine), Sevastopol Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine);

Victor Gluschenko, D.Sc. (Economics), Professor, V.N. Karazin Kharkiv National University (Kharkiv, Ukraine);

Ivan Gorbenko, D.Sc. (Technical), Professor, Kharkiv National University of Radio Electronics (Kharkiv, Ukraine);

Volodymyr Gorohovatskiy, D.Sc. (Technical), Professor, Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine);

Dimitir Velev, Ph.D. (Technical), Professor, University of National and World Economy (Sofia, Bulgaria);

Andriy Doronin, D.Sc. (Economics), Professor, Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine);

Valeriy Dubnitskiy, Ph.D. (Technical), Senior Researcher, academic of Academy of Sciences of Applied Radio Electronics (Ukraine), Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine);

Olena Zhyhor, D.Sc. (Economics), Professor, Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine);

Sergii Kavun, Ph.D. (Technical), Associated Professor, Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine);

Vitaliy Kalashnikov, Ph.D. (Economics), Associated Professor, Universidad Autonoma de Nuevo Leon (Monterrey, Mexico);

Mykola Kizym, D.Sc. (Economics), Professor, Director of the Center for Scientific Research, NAS of Ukraine (Kyiv, Ukraine);

Sergii Kozmenko, D.Sc. (Economics), Professor, State Higher Educational Institution "Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine" (Sumy, Ukraine);

Volodymyr Mishchenko, D.Sc. (Economics), Professor, Director of the Center for Scientific Research of the National Bank of Ukraine (Kyiv, Ukraine);

Tetyana Pichugina, D.Sc. (Economics), Professor, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (Kharkiv, Ukraine);

Ivan Salo, D.Sc. (Economics), Professor, State Higher Educational Institution "Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine" (Sumy, Ukraine);

Larysa Ukrainka, D.Sc. (Economics), Professor, academic of Academy of Economics Sciences, Kharkiv National University of Economics (Kharkiv, Ukraine);

Ludmyla Virovska, D.Sc. (Economics), Baltic International Academy (Riga, Republic of Latvia);

Volodymyr Usoskiy, D.Sc. (Economics), Professor, Polesky State University (Pinsk, Republic of Belarus);

Antonina Ryakhovska, D.Sc. (Economics), Professor, Financial University under the Government of the Russian Federation (Moscow, The Russian Federation).

Address of editorial board: 61174, Ukraine, Kharkiv, Peremogy av. 55.

Contact phone numbers: +38 057 337-98-83, 338-56-27; fax number: +38 057 338-61-28

e-mail: nauka@khibs.edu.ua, publish@khibs.edu.ua

State registration certificate of print media: KB №18937-7727 ПП for 25.05.2012

Колодизев О. М.

*д.е.н., професор, завідувач кафедри банківської справи,
Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, Україна;
e-mail: kolodizev107@ukr.net*

Гонтар Д. Д.

*аспірант, кафедра банківської справи,
Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, Україна;
e-mail: dashagontar@yandex.ru*

ОЦІНКА ВПЛИВУ ФАКТОРІВ МІКРОСЕРЕДОВИЩА НА ВАРТІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ В УГОДАХ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ

Анотація. У статті визначено перелік показників, які можуть бути використанні для оцінки впливу факторів на вартість українських банків в угодах злиття і поглинання. Побудовано множинну кореляційно-регресійну модель впливу факторів на вартість українських банків в угодах злиття та поглинання, що дозволило виділити найважливіші показники, які впливають на їхню вартість. Перевірено адекватність побудованої моделі.

Ключові слова: банк, фактори, які формують вартість банків, множинна кореляційно-регресійна модель, угоди злиття та поглинання.

Формул: 2; рис.: 0; табл. 2; бібл. 13.

Kolodiziev O. M.

*doctor of Economics, professor, head of the Department of Banking,
Simon Kuznets Kharkov National University of Economics, Ukraine;
e-mail: kolodizev107@ukr.net*

Gontar D. D.

*postgraduate student, Department of Banking,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine;
e-mail: dashagontar@yandex.ru*

ESTIMATION OF IMPACT OF THE FACTORS OF MICROENVIRONMENT ON THE VALUE OF UKRAINIAN BANKS IN DEALS OF MERGERS AND ACQUISITIONS

Abstract. The article contains a list of indicators that can be used for estimation of impact of the factors of microenvironment on the value of Ukrainian banks in deals of mergers and acquisitions. Correlation and regression model of the factors' influence the value of Ukrainian banks in deals of mergers and acquisitions has been constructed, which helped to identify the most important indicators that influence the value of these banks: return on capital, yield of assets, net income per share, current liquidity ratio, multiplier of capital, dependency ratio of shareholders, ratio of investment activity. The adequacy of the model has been checked, that indicates the possibility of using the proposed list of indicators for determination of importance and impact of each factor on the value of Ukrainian banks in deals of mergers and acquisitions.

Keywords: bank, factors of microenvironment that influence the value of banks, correlation and regression model, adequacy of the model, deals of mergers and acquisitions.

Formulas: 2; fig.: 0; tabl. 2; bibl.:13.

JEL Classification: C 13, C 50, G 21, G 34

Колодизев О. Н.
д.э.н., профессор, заведующий кафедрой банковского дела,
Харьковский национальный экономический университет им. Семёна Кузнеця, Украина;
e-mail: kolodizev107@ukr.net

Гонтарь Д. Д.
аспирант, кафедра банковского дела,
Харьковский национальный экономический университет им. Семёна Кузнеця, Украина;
e-mail: dashagontar@yandex.ru

ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ФАКТОРОВ МИКРОСРЕДЫ НА СТОИМОСТЬ БАНКОВ УКРАИНЫ В СДЕЛКАХ СЛИЯНИЯ И ПОГЛОЩЕНИЯ

Аннотация. В статье предложен перечень показателей, которые могут быть использованы для оценки влияния факторов микросреды на стоимость украинских банков в сделках слияния и поглощения. Построена множественная корреляционно-регрессионная модель влияния факторов на стоимость украинских банков в сделках слияния и поглощения, что позволило выделить важнейшие показатели, которые влияют на их стоимость. Проверено адекватность построенной модели.

Ключевые слова: банк, факторы микросреды, формирующие стоимость банков, множественная корреляционно-регрессионная модель, адекватность модели, сделки слияния и поглощения.

Формул: 2; рис.: 0; табл. 2, библиограф. 13.

Вступ. Остання світова фінансова криза виявила необхідність пошуку шляхів підвищення рівня капіталізації банків України. Досвід зарубіжних банків свідчить, що вирішенню даної проблеми може сприяти впровадження в практику діяльності українських банків концепції управління вартістю. Ефективне управління вартістю банків вимагає якісного аналітичного забезпечення, здатного виявляти та оцінювати фактори, які є визначальними по відношенню до величини вартості. Аналіз факторів, які формують вартість банків України в угодах злиття та поглинання, є актуальним не лише в теоретичному плані, але й має виняткове практичне значення.

Проблема визначення найважливіших факторів, які впливають на вартість підприємства, розглядалася у роботах таких зарубіжних учених, як А. Абасіл [1], М. Алтан [2], Дж. Арнольд [3], А. Емілс [4], Г. Ермітеж [5], Дж. Банністер [6]. Згадані дослідники виділили загальний перелік факторів, що впливають на вартість підприємств, та досліджували взаємодію і підпорядкованість виділених факторів. Серед вітчизняних науковців найбільш детальний перелік факторів, що створюють вартість саме банківської установи, запропонували Т. А. Васильєва [7] та А. О. Єпіфанов [8], які вказують на необхідність внесення певних змін у трактування загальних факторів вартості банківського бізнесу, а також необхідність доповнення їх переліку. Отже, сьогодні існують лише окремі дослідження цього питання.

Постановка завдання. Метою статті є визначення показників, які найбільшою мірою впливають на вартість українських банків в угодах злиття та поглинання, і, як наслідок, заслуговують особливої уваги з боку менеджерів банків.

Результати. Основними факторами, які впливають на вартість банку, на думку вітчизняних та зарубіжних вчених [1-9], є фінансовий стан банку; нематеріальні активи; ефективність управління персоналом; конкурентоспроможність. Ці фактори знаходяться під безпосереднім впливом менеджерів банку, тобто є факторами мікросередовища. Для характеристики факторів фінансового стану, які впливають на вартість банку, використовуються показники рентабельності, показники, що характеризують власний капітал та структуру активів, ділову активність та майновий стан [7; 8]. У рамках кожного показника, який характеризує той чи інший фактор, який впливає на вартість банку, доцільно використовувати набір певних коефіцієнтів [1-9]. Перелік даних коефіцієнтів наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Показники, що використовувалися для оцінки впливу факторів мікросередовища на вартість банків України в угодах злиття та поглинання

Група показників	Склад показників та їх умовні позначення
Показники рентабельності банку	Рентабельність капіталу K_1 , рентабельність активів K_2 , чиста процентна маржа K_3 , чистий спред K_4 , продуктивність праці працівника K_5 , дохідність активів K_6 , чистий прибуток на одну акцію K_7 , коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу K_8 , рентабельність діяльності за витратами K_9 .
Показники ліквідності банку	Коефіцієнт загальної ліквідності K_{10} , норматив миттєвої ліквідності K_{11} , коефіцієнт високоліквідних активів K_{12} , коефіцієнт співвідношення позик і депозитів K_{13} , норматив поточної ліквідності K_{14} , норматив короткострокової ліквідності K_{15} , коефіцієнт ліквідних цінних паперів K_{16} , коефіцієнт структурного співвідношення вкладів K_{17} .
Показники власного капіталу банку	Коефіцієнт надійності K_{18} , коефіцієнт захищеності капіталу K_{19} , мультиплікатор капіталу K_{20} , коефіцієнт залежності від акціонерів K_{21} , коефіцієнт достатності капіталу K_{22} .
Показники структури активів	Коефіцієнт ризикованості активів K_{23} , рівень дохідних активів K_{24} , питома вага кредитно-інвестиційного портфелю в активах K_{25} .
Показники ділової активності банку	Коефіцієнт кредитної активності K_{26} , коефіцієнт загальної інвестиційної активності K_{27} , коефіцієнт активності залучення строкових коштів K_{28} , коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів K_{29} , коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи K_{30} , коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель K_{31} , коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів K_{32} , коефіцієнт використання залучених та запозичених коштів K_{33} .
Показники майнового стану банку	Коефіцієнт зносу основних засобів K_{34} , коефіцієнт вибуття основних засобів K_{35} , коефіцієнт приросту основних засобів K_{36} , коефіцієнт оновлення основних засобів K_{37} , темпи приросту строкових депозитів K_{38} .
Показники, які характеризують нематеріальні активи банку	Позиція банку в рейтингу банків України за рівнем комфорту журналу «Фокус» K_{39} , позиція банку в рейтингу якості обслуговування в українських банках журналу «Економічна правда» K_{40} , позиція банку в рейтингу банків за величиною клієнтської бази журналу «Економічна правда» K_{41} , позиція банку в рейтингу банків в соціальних мережах компанії «Простобанк Консалтинг» K_{42} , позиція банку в рейтингу банків за рівнем лояльності вкладників порталу «Мінфін» K_{43} , позиція банку в рейтингу «Укрбренд» агентства «MPP Consulting» K_{44} , позиція банку в рейтингу банків за іміджем журналу «Економічна правда» K_{45} .
Показники управління персоналом банку	Рентабельність витрат на персонал K_{46} , дохід на одного працівника K_{47} , активи на одного працівника K_{48} , витрати на одного працівника K_{49} , доля зарплати працівників у загальних витратах K_{50} , співвідношення темпів росту продуктивності праці і заробітної плати K_{51} .
Показники конкурентоспроможності банку	Частка банку на ринку депозитних послуг K_{52} , частка банку на ринку кредитних послуг K_{53} , темп приросту довгострокових депозитів K_{54} , рівень територіальної експансії K_{55} , темп приросту кредитного портфелю K_{56} , темп приросту чистого прибутку K_{57} , темп приросту активів K_{58} .

Джерело: складено на основі [1-9].

Для підтвердження припущення про те, що запропоновані показники визначають вартість банків, проаналізуємо угоди з купівлі українських банків іноземними інвесторами, щодо яких була відома вартість їх здійснення (табл. 2).

Як видно з табл. 2, аналіз угод злиття та поглинання банків України іноземними інвесторами пропонується розпочинати з 2004 р., адже до цього періоду в банківському секторі України не відбувалося значних угод злиття та поглинання, вартість яких перевищувала 1 млн дол. Остання значна угода з придбання українських банків іноземними інвесторами відбулася в 2011 р.: 24,99% акцій «Приватбанку» було куплено кіпрською компанією «Triantal Investment Ltd.» В наступні роки деякі міжнародні фінансові групи оголосили про вихід з українського ринку. Протягом

2013 р. значних угод злиття та поглинання іноземними інвесторами банківських установ в Україні не відбувалося [11].

Таблиця 2

*Угоди злиття та поглинання банків України іноземними інвесторами
протягом 2004-2011 рр.*

Дата угоди	Об'єкт угоди	Вартість угоди, млн дол.	Частка проданих акцій, %
1	2	3	4
26.08.2004	Кредит Банк Україна	30,6	66,65
26.10.2004	Енергобанк	37,69	21,88
17.12.2004	Ажіо	27,5	98
20.10.2005	Аваль	1028	93,5
21.10.2005	Форум	20	7,81
01.11.2005	ВаБанк	8,75	9,55
01.12.2005	Укрсиббанк	325	51
12.01.2006	НРБ-Україна	100	100
31.01.2006	Мрія	70	98
14.02.2006	Укрсоцбанк	1161	85,42
24.03.2006	Індекс-Банк	260	98
29.03.2006	Мегабанк	19	20
05.05.2006	Приватінвест	10	100
10.05.2006	Міжнародний іпотечний банк	30,1	45
12.05.2006	Львів	5,8	95
13.06.2006	Укрінбанк	36,1	20
01.07.2006	Райффайзен Банк Україна	812,5	100
03.07.2006	Агробанк	40	100
20.07.2006	Універсальний	50	99,34
28.07.2006	Престиж	35,3	50,5
13.08.2006	Укргазбанк	20	7
12.08.2006	Аіс-Банк	12	100
20.08.2006	Надра	53	7,7
10.09.2006	Родовід	36,7	18,9
04.12.2006	Прикарпаття	35	81,8
15.12.2006	Електрон Банк	71	98
20.12.2006	Престиж	104	49,5
07.02.2007	ТАС-Комерцбанк	735	99,98
19.03.2007	Морський транспортний банк	137,4	99,2
26.03.2007	Мрія	70	98
10.05.2007	Міжнародний комерційний банк	58,56	78
04.06.2007	Ікар Банк	25	100
26.07.2007	Кредобанк	26,02	28,25
22.08.2007	ХФБ-банк Україна	21,7	100
19.09.2007	Форум	600	60
03.10.2007	УБРП	81,7	100
18.11.2007	Факторіал-Банк	120	97,25
29.11.2007	АвтоАЗБанк	52	95
10.12.2007	Правекс-Банк	750	100

1	2	3	4
10.12.2007	Радабанк		
24.12.2007	Укрінбанк	10	100
27.12.2007	НРБ Банк	136	75,8
28.12.2007	Укрсоцбанк	150	100
04.02.2008	Правекс-Банк	2070	95
26.03.2008	Астра Банк	750	100
10.04.2008	Південний	47,17	90
24.06.2008	Дельта	79,31	10
15.07.2008	Місто Банк	350	49
15.01.2009	Промінвестбанк	14,26	90
28.04.2009	ПроКредит	1080	75
20.08.2009	Мегабанк	52,5	20
30.12.2009	Всеукраїнський Акціонерний банк	41,16	30
04.03.2010	Банк Форум	34,8	63,01
16.03.2010	Кредитпромбанк	550,9	89,3
02.12.2010	УкрСиббанк	54	45,12
12.12.2010	Хоум Кредит Банк	87,9	99,99
28.01.2011	Всеукраїнський Акціонерний банк	47,2	100
11.07.2011	Надра Банк	72,72	84
08.08.2011	Приватбанк	304	89,97
		299	24,99

Джерело: складено на основі [10-11].

Проаналізуємо вплив окремих коефіцієнтів на величину вартості українських банків в міжнародних угодах злиття та поглинання протягом 2004-2011 рр. Для цього слід здійснити кореляційно-регресійний аналіз досліджуваних показників. Побудуємо множинну лінійно-регресійну модель оцінки вартості банків у програмному пакеті STATISTICA 6.0. У загальному вигляді множинна лінійно-регресійна модель матиме наступний вигляд [12, с. 54]:

$$Y = b_0 + b_1 \times k_1 + b_2 \times k_2 + \dots + b_n \times k_n, \quad (1)$$

де Y – вартість банку;

k_1 - k_n – аналізовані коефіцієнти;

b_0 - b_n – параметри моделі.

Оскільки аналізовані показники мають різні одиниці вимірювання, необхідно провести їх попереднє нормування. З урахуванням того, що вихідні дані були нормалізовані, отримано рівняння регресії, що має вигляд:

$$\begin{aligned}
 Y = & 1,062z_1 + 0,00kz_2 + 0,002z_3 + 0,00kz_4 + 0,505z_5 + 0,214z_6 + 0,433z_7 + 0,007z_8 + \\
 & + 0,00kz_9 + 0,00kz_{10} + 0,204z_{11} + 0,00kz_{12} + 0,00kz_{13} + 0,00kz_{14} + 0,00kz_{15} + 0,227z_{16} - \\
 & - 0,00kz_{17} + 0,00kz_{18} + 0,00kz_{19} + 0,253z_{20} - 0,203z_{21} + 0,00kz_{22} + 0,00kz_{23} + 0,00kz_{24} + \\
 & + 0,00kz_{25} + 0,00kz_{26} + 0,198z_{27} + 0,319z_{28} + 0,215z_{29} + 0,00kz_{30} + 0,238z_{31} + 0,00kz_{32} + \\
 & + 0,00kz_{33} - 0,00kz_{34} - 0,00kz_{35} + 0,069z_{36} + 0,203z_{37} + 0,002z_{38} - 0,139z_{39} - 1,838z_{40} - \\
 & - 2,017z_{41} - 0,00kz_{42} - 0,00kz_{43} - 0,409z_{44} - 0,00kz_{45} + 0,00kz_{46} + 0,00kz_{47} + 0,152z_{48} - \\
 & - 0,55kz_{49} + 0,00kz_{50} + 0,00kz_{51} + 0,634z_{52} + 1,859z_{53} + 0,286z_{54} + 0,464z_{55} + 0,00kz_{56} + \\
 & + 0,00kz_{57} + 0,504z_{58}
 \end{aligned} \quad (2)$$

Як видно з рівняння (2), між величиною вартості банків і коефіцієнтами K_{17} , K_{21} , K_{34} , K_{35} , K_{39} , K_{40} , K_{41} , K_{42} , K_{43} , K_{44} , K_{45} , K_{49} існує зворотна залежність: збільшення значень цих показників призводить до зменшення вартості банків, і навпаки. Всі інші показники мають позитивний вплив на вартість банків.

Однією з основних перешкод ефективного застосування множинного регресійного аналізу є мультиколінеарність, про наявність якої судять за значеннями коефіцієнтів кореляції, які оцінюють за шкалою Чеддока [12, с. 54]. Розрахунок коефіцієнтів кореляції між вихідними ознаками показав, що коефіцієнт кореляції між більшістю показників не перевищує 0,3, тобто зв'язок між показниками за шкалою Чеддока може бути оцінений як слабкий.

Значимість параметрів моделі перевірено за допомогою t-критерію Ст'юдента [13, с. 132]. Встановлено, що розрахункове значення t-критерію Ст'юдента для таких параметрів моделі, як Z_1 , Z_6 , Z_7 , Z_{16} , Z_{20} , Z_{27} , Z_{28} , Z_{29} , Z_{31} , Z_{40} , Z_{41} , Z_{44} , Z_{49} , Z_{53} , Z_{54} , Z_{55} більше за їхнє критичне значення. Отже, відповідні коефіцієнти (K_1 , K_6 , K_7 , K_{16} , K_{20} , K_{21} , K_{27} , K_{28} , K_{29} , K_{31} , K_{40} , K_{41} , K_{44} , K_{49} , K_{53} , K_{54} , K_{55}) не дорівнюють нулю, тобто є статистично вагомими. Саме ці показники найбільшою мірою впливають на вартість українських банків в угодах злиття та поглинання. Ці параметри моделі значимі за рівня ймовірності, що перевищує 95%.

Для визначення величини впливу показників на вартість банків було обчислено коефіцієнт детермінації. Значення коефіцієнта детермінації d склало 0,9718, тобто 97,18% зміни вартості банків зумовлено зміною виділених показників.

Для перевірки значимості коефіцієнта детермінації використано критерій Фішера [12, с. 64]. Критичне значення критерію Фішера склало 19,4737 і значно перевищує табличне ($F_{\text{табл}}=4,034$) [13, с. 133], що свідчить про статистичну значимість моделі.

Висновки. Множинний кореляційно-регресійний аналіз дав змогу виявити, що найбільшою мірою на вартість українських банків в угодах злиття та поглинання впливають наступні показники: рентабельність (прибутковість) капіталу K_1 , дохідність активів K_6 , чистий прибуток на одну акцію K_7 , норматив поточної ліквідності K_{16} , мультиплікатор капіталу K_{20} , коефіцієнт залежності від акціонерів K_{21} , коефіцієнт загальної інвестиційної активності K_{27} , коефіцієнт активності залучення строкових коштів K_{28} , коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів K_{29} , коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель K_{31} , позиція банку в рейтингу якості обслуговування в українських банках журналу «Економічна правда» K_{40} , позиція банку в рейтингу банків за величиною клієнтської бази журналу «Економічна правда» K_{41} , позиція банку в рейтингу «Укрбренд» агентства «МРР Consulting» K_{44} , витрати на одного працівника K_{49} , частка банку на ринку кредитних послуг K_{53} , темп приросту довгострокових депозитів K_{54} , рівень територіальної експансії K_{55} . Саме ці показники заслуговують особливої уваги з боку менеджерів банків.

Адекватність побудованої множинної кореляційно-регресійної моделі свідчить про можливість застосування виділеного набору коефіцієнтів для визначення узагальнених факторів, які впливають на формування вартості українських банків.

Література

1. Abbasi I, A. Role of Islamic leadership in value based corporate management: the case of Pakistan [Text] / A. Abbasi I, K. Rehman, O. Abbasi // African Journal of Business Management. – 2010. – Vol. 4 (18). – P. 4003–4020.
2. Altan, M. Relationship between firm value and financial structure: a study on firms in ISE Industrial Index [Text] / M. Altan, F. Arkan // The 2011 Barcelona European Academic Conference. – 2011. – № 1. – P. 1203–1206.
3. Arnold, G. Corporate financial management [Text] / G. Arnold. – London : Pitman Publishing, 1998. – 1050 p.
4. Ameels, A. Value-based management: an integrated approach to value creation [Text] : Alternative review / Anne Ameels, Werner Bruggeman, Geert Schipiers. – London : Vlerick Leuven Gent. Management School, 2005. – 75 p. –

ISBN 2002-6482-18.

5. Armitage, H. M. Economic value creation: what every management accountant should know [Text] / H. M. Armitage, V. Fog // *CMA Magazine*. – 1999. – October. – P. 21–24.
6. Bannister, J. Is your company ready for value-based management? [Text] / J. Bannister, R. Jesuthasan // *Journal of Business Strategy*. – 1999. – March/April. – P. 12–15.
7. Васильєва, Т. А. Класифікація факторів формування вартості банківського бізнесу [Текст] / Т. А. Васильєва, Д. В. Олексіч // *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. – 2009. – Вип. 26. – С. 28–36.
8. Єпіфанов, А. О. Вартість банківського бізнесу [Текст] : монографія / [А. О. Єпіфанов, С. В. Леонов, Й. Хабер та ін.] ; за заг. ред. А. О. Єпіфанова, С. В. Леонова. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 295 с.
9. Bausch, A. Superior performance through value-based management [Text] / A. Bausch. – Frankfurt/New York : Handbook Utility Management, 2009. – 23 p.
10. Emerging Europe: M&A Report 2012 [Electronic resource]. – Available at: <http://www.cms-cmck.com/Hubbard.FileSystem/files/Publication>.
11. Очимовська, Т. Злиття та поглинання-2013 [Електронний ресурс] / Т. Очимовська. – Режим доступу: <http://ua.comments.ua/money/216989-zlittya-ta-poglinannya-2013.html>.
12. Верзилин, Д. Н. Эконометрика. Принятие управленческих решений на основе статистических данных [Текст] : учебн. пособие / Д. Н. Верзилин, Т. Г. Максимова. – СПб. : Изд-во Политехн. ун-та, 2008. – 118 с.
13. Шанченко, Н. И. Лекции по эконометрике [Текст] / Н. И. Шанченко. – Ульяновск : УлГТУ, 2008. – 139 с.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2014 © Колодієв О. М., Гонтар Д. Д.

References

1. Abbasi, A. (2010). Role of Islamic leadership in value based corporate management: the case of Pakistan. *African Journal of Business Management*, 4, 4003–4020.
2. Altan, M. (2011). Relationship between firm value and financial structure: a study on firms in ISE Industrial Index. *The 2011 Barcelona European Academic Conference*, 1, 1203-1206.
3. Arnold, G. (1998). *Corporate financial management*. London: Pitman Publishing.
4. Ameels, A., & Bruggeman, W., & Schippers, G. (2005). *Value-based management: an integrated approach to value creation. Alternative review*. London: Management School.
5. Armitage, H. (1999). Economic value creation: what every management accountant should know. *CMA Magazine*, October, 21-24.
6. Bannister, J., & Jesuthasan, R. (1999, March/April). Is your company ready for value-based management?. *Journal of Business Strategy*, 12-15.
7. Vasileva, T. A., & Oleksich, D. V. (2009). Klyasyfikatsiia faktoriv formuvannia vartosti bankivskoho biznesu [Classification of factors of formation of the value of banking business]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoyi systemy Ukrainy*, 26, 28-36.
8. Epifanov, A. O., & Leonov, A. O., & Haber, S. V. (2011). *Vartist bankivskoho biznesu* [The value of banking business]. Sumy: DVNZ «UABS NBU».
9. Bausch, A. (2009). *Superior performance through value-based management*. Frankfurt/New York: Handbook Utility Management.
10. *Emerging Europe: M&A Report*. (2012). Available at <http://www.cms-cmck.com/Hubbard.FileSystem/files/Publication>
11. Ochimovska, T. (2013). *Zlyttia ta pohlynannia-2013* [Mergers and Acquisitions 2013]. Available at <http://ua.comments.ua/money/216989-zlittya-ta-poglinannya-2013.html>
12. Verzilin, D. N., & Maksimova, D. N. (2008). *Ekonometrika. Priniatie upravlencheskih reshenii na osnove statisticheskikh dannyh* [Econometrics. Managerial decisions based on statistical spatial information]. SPb.: Izd-vo Politehn. un-ta.
13. Shanchenko, N. I. (2008). *Lektsii po ekonometrike* [Lectures in Econometrics]. Ulyanovsk: UIGTU.

Received 20.03.2014 © Kolodiziev O. M., Gontar D. D.

Колодізев О. М., Гонтар Д. Д. ОЦІНКА ВПЛИВУ ФАКТОРІВ МІКРОСЕРЕДОВИЩА НА ВАРТІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ В УГОДАХ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ.....	221
Андрейків Т. Я. ОСОБЛИВОСТІ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	228
Лезговко А. М. МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ШЛЯХОМ ЗЛИТТЯ І КОНВЕРГЕНЦІЙ.....	236
Жердецька Л. В., Осика А. А. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ВПЛИВУ СИСТЕМНИХ РИЗИКІВ НА БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	245
Пшик-Ковальська О. О., Розман Т. І. ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ІПОТЕЧНИХ ВІДНОСИН.....	253
Краснова І. В., Ластівка Ю. Е. БОРГОВА КРИЗА В ЄС: ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ ТА ВПЛИВ НА БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР.....	261
Гойхман М. І. ВПЛИВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА СТРУКТУРУ Й РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	271
Багратян А. Г. ОЦІНКА СТРУКТУРИ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА ПОСТРАДЯНСЬКИХ КРАЇН І США.....	279

Розділ 5

Соціально-гуманітарний контекст трансформаційних фінансово-економічних процесів

Жосан Г. В. РОЗРАХУНОК ЗАГАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА СКЛАДОВИМИ.....	288
Фрадинський О. А. ІСТОРИЧНІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ СЛУЖБИ РЕСПУБЛІКИ ТАДЖИКИСТАН.....	301

Novak S. M. THE EVOLUTION OF THE GLOBAL MONETARY SYSTEM.....	213
Kolodiziev O. M., Gontar D. D. ESTIMATION OF IMPACT OF THE FACTORS OF MICROENVIRONMENT ON THE VALUE OF UKRAINIAN BANKS IN DEALS OF MERGERS AND ACQUISITIONS.....	221
Andrejkiv T. J. FEATURES AND MAIN AREAS OF IMPROVEMENT OF MONETARY POLICY IN UKRAINE	228
Lezgovko A. M. THE MECHANISMS OF THE DEVELOPMENT OF THE REINSURANCE MARKET THROUGH MERGERS AND CONVERGENCES.....	236
Zherdetska L. V., Osyka A. A. METHODICAL APPROACHES FOR ASSESSMENT OF SYSTEMIC RISKS TO HE BANKING SECTOR IN UKRAINE'S ECONOMY.....	245
Pshuk-Kowalska O. O., Rozman T. I. APPLICATION SYSTEMS APPROACH TO THE FORMATION MECHANISM OF INTERACTION OF PARTICIPANTS MORTGAGE RELATIONS.....	253
Krasnova I. V., Lastivka Y. E. THE DEBT CRISIS IN EUROPE: PROSPECTS FOR OVERCOMING AND IMPACT ON THE BANKING SECTOR.....	261
Goichman M. I. INFLUENCE OF BANKING SYSTEM IN UKRAINE ON THE STRUCTURE AND DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY.....	271
Bagratyan A. G. VALUATION SYSTEM OF THE STRUCTURE OF FINANCIAL INTERMEDIATION POST-SOVIET COUNTRIES AND THE USA.....	279

Part 5

The social-humanitarian context of transformational finance-economical processes

Zhosan G. V. CALCULATION OF THE GENERAL INDICATORS OF SOCIAL RESPONSIBILITY OF THE ENTERPRISE FOR COMPONENTS.....	288
Fradynskyy A. A. HISTORICAL, ORGANIZATIONAL AND LEGAL ASPECTS OF THE CUSTOMS SERVICE OF THE REPUBLIC OF TAJIKISTAN.....	301